

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Karar Anı Yaklaştı Mı?

Libya: Yeni Bir Yol Haritası İle Seçim Dönemi Arasında

Siyaset dünyasında krizler bir anda sona ermez; aksine uzlaşma şartları olgunlaşınca ya da yeniden açık bir çatışma şeklinde patlak verinceye kadar kendilerini farklı şekillerde yeniden üretirler. Muammer Kaddafi'nin 2011 yılında devrilmesinden bu yana Libya, zamanla kalıcı bir siyasi ve kurumsal bölünme hâline dönüşen uzun bir geçiş çemberi içinde yaşamaktadır; nitekim bu süreçte hükümetler çoğalmış, meşruiyetler birbirine girmiş ve yerel çıkarlar bölgesel ve uluslararası hesaplarla iç içe geçmiştir.

Geçtiğimiz yıllarda, özellikle seçim yasaları, adaylık şartları ve iktidar paylaşımı konusundaki anlaşmazlıklar nedeniyle Aralık 2021 seçim sürecinin çökmesinin ardından, Libya'daki seçimler belirsiz bir süre için ertelenmiş bir proje gibi görünmektedir. Ancak son aylarda seçim dosyası, donukluğu kırmayı ve ülkeyi yeniden halk meşruiyeti sürecine geri döndürmeyi amaçlayan yeni bir BM yol haritasının itici gücüyle Libya'daki siyasi gündemin en üst sıralarına geri döndüğüne tanık olmaktadır.

Ancak en önemli soru, sadece seçimlerin zamanıyla ilgili değildir; aksine bunu masaya yeniden getirenlerin kimler olduğu, neden özellikle şimdi olduğu ve bu süreci destekleyen ya da karşı çıkan güçlerin kimler olduğuyla ilgilidir.

BM Genel Sekreteri'nin Libya Özel Temsilcisi Hanna S. Tetteh liderliğindeki Birleşmiş Milletler Libya Destek Misyonu (UNSMIL), birbirini izleyen geçiş dönemlerini sona erdirmek amacıyla, 12 ila 18 aylık bir zaman dilimi içinde seçim sürecinin yeniden başlatılmasına dayanan yeni bir siyasi çözüm vizyonu ortaya koymuştur. (El Cezire, 22/8/2025)

Harita, bir dizi ana maddelere dayanmaktadır; bu maddelerin en öne çıkanları, önceki seçimleri aksatan hukuki ve anayasal sorunların çözülmesi, seçim sürecini düzenleyen kurallar konusunda uzlaşının yeniden inşa edilmesi, bölünmüş kurumların birleştirilmesi ve hem içeride hem de dışarıda kabul görecektir cumhurbaşkanlığı ve parlamento seçimlerinin yapılmasına imkân verecek güvenlik ve siyasi ortamın oluşturulmasıdır.

Ayrıca Birleşmiş Milletler, Temsilciler Meclisi ile Devlet Yüksek Konseyi arasında yıllardır süren verimsiz müzakerelerin ardından mevcut siyasi kurumlara isabet eden felç durumunu aşmaya çalışmaktadır; zira bu iki kurum, birçok Libyalının nazarında, çözümün bir parçası değil, krizin bir parçası haline gelmiştir.

Seçimler neden şimdi yeniden gündeme geldi?

Seçimlerin yeniden gündeme gelmesi, Libya içi uzlaşmanın bir sonucu olmaktan daha çok, bir dizi siyasi ve stratejik değişimlerin ürünüdür.

Bu değişimlerin ilki, dolaylı uzatmalarla geçen uzun yılların ardından mevcut siyasi yapıların meşruiyetinin aşınmasıdır; bu da hem doğu hem de batıdaki iktidar elitlerine karşı giderek artan bir halk hoşnutsuzluğu durumu oluşturmuştur.

İkinci faktöre gelince; özellikle Libya'daki bölünmüşlüğün devam etmesinin Güney Akdeniz ve Kuzey Afrika'da kalıcı istikrarsızlık kaynağı olmasının yanı sıra enerji, göç ve bölgesel güvenlik dosyaları üzerinde de etkisi olduğunu düşünmeye

başlayan Birleşmiş Milletler ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından gelen uluslararası baskıların artmasıyla ilgilidir.

Üçüncü faktör ise, özellikle birbiriyle rekabet eden iki hükümetin ve bölünmüş güvenlik ile ekonomi kurumlarının varlığını sürdürmesiyle birlikte kurumsal bölünmenin kalıcı bir gerçekliğe dönüşmesi endişesini temsil etmektedir; bu da uzun vadede bölünmüş devletler modelinin yeniden üretilmesi tehdidi oluşturmaktadır.

Dördüncü faktöre gelince; stratejik açıdan bakıldığında, Genelkurmay Başkanı Muhammed El-Haddad'ın Ankara'da vefatı üç önemli etki oluşturmuştur:

Batı Libya kampı içinde oluşan boşluk; zira Ulusal Birlik Hükümeti, Batı Libya'daki çeşitli silahlı güçler arasında bir denge unsuru oluşturan askeri bir figürü kaybetmiştir.

Askeri kurumun birleştirilmesi projesinin sekteye uğraması; zira el-Haddad, Halife Hafter liderliğindeki doğu kampıyla açık olan az sayıdaki iletişim kanallarından biriydi.

Uluslararası endişelerin artmasıdır; Genelkurmay Başkanı'nın ve onunla birlikte bazı üst düzey askerî komutanların vefatı, bazı başkentleri, Libya'nın askerî güç dengelerinin yeniden şekillendiği bir sürece girebileceğine inanmaya sevk etmiştir; bu da siyasi çözüm sürecinin hızlandırılmasını çok daha acil bir hâle getirmiştir.

Ayrıca geniş bir seçmen tabanının ve milyonlarca kayıtlı seçmenin varlığı, uluslararası topluma seçimlerin gerçekleştirilmesi için teknik koşulların her zamankinden daha fazla sağlandığına ve temel engelin artık idari değil, siyasi olduğuna dair bir kanaat vermektedir.

Seçimleri yeniden masaya getiren kimdir?

Resmi söylem, seçimleri genel bir Libya talebi olarak sunmasına rağmen, seçimlerin yeniden gündeme gelmesine yönelik ana itici güç, Amerika'nın doğrudan desteğiyle Birleşmiş Milletler'dir.

Bu taraflar, mevcut kurumlar arasındaki anlaşmazlıkların dayattığı donukluk halini aşan yeni bir siyasi dinamizm dayatmaya çalışmaktadır; bunu da bazı mevcut siyasi düzenlemelerin yeniden yapılandırılmasını gerektirse bile, seçim sürecinin başlatılmasına izin verecek yeni uzlaşılara sevk etmek yoluyla yapmaktadırlar.

Buna karşılık birçok yerel aktör, mevcut durumun sürdürülmesinin, artık önceki yıllarda mevcut olan uluslararası desteğe sahip olmadığının bilincindedir; bu da birçok tarafı seçim fikrine karşı daha büyük bir esneklik göstermeye sevk etmektedir.

Libya'da seçimleri açıkça reddettiğini ilan eden herhangi bir taraf bulunmamaktadır, zira bu, genel halk eğilimiyle çelişmektedir; ancak gerçek anlaşmazlık, seçimlerin doğası, şartları ve olası sonuçlarında yatmaktadır.

Seçim sürecini destekleyenler bunu, geçiş dönemlerini sona erdirmeye ve seçim sandıklar yoluyla meşruiyeti yeniden kazanma fırsatı olarak görüyorlar. Bu kamp, Birleşmiş Milletler'i, Amerika'yı, Libya kamuoyunun geniş kesimlerini ve ayrıca seçimlerin kendilerine siyasi sahne içinde yeniden konumlandırması için daha iyi bir fırsat sunabileceğine inanan bazı siyasi güçleri kapsamaktadır.

Temkinli kamp ise; seçimlerin, bölünmüşlük yılları boyunca biriktirdikleri nüfuzun kaybına yol açmasından endişe eden tarafları içermektedir. Ayrıca bu, mevcut

kurumlar içindeki şahsiyetler ve güç merkezlerinin yanı sıra çıkarları mevcut durumun devam etmesine bağlı olan bazı silahlı teşkilatları da içermektedir.

Gerçekte Libya'daki anlaşmazlık, bizzat seçim ilkesinin etrafında değil, aksine seçimlerin ortaya çıkaracağı yeni güç dengeleri etrafında dönmektedir.

Asıl anlaşmazlık, daha derin sorularla ilgilidir: Doğrudan cumhurbaşkanlığı seçimleri mi yapılacak, yoksa bunun öncesinde yeni anayasal düzenlemelere mi gidilecek? Askerler ve çifte vatandaşların adaylığına izin verilecek mi? Geçiş dönemini kim denetleyecek? Otorite ve servet, ülkenin farklı bölgeleri arasında nasıl dağıtılacak?

Bu nedenle birçok taraf için seçimler, gelecekteki Libya devletinin şekli, ülkeyi yönetecek siyasi sistemin doğası ve her bir tarafın yeni iktidar dengesi içindeki konumu ile ilgili daha büyük bir çatışmanın sadece bir durağı olarak görünmektedir.

Bugün Libya bir kez daha tarihi bir yol ayrımında durmaktadır; ya yeni yol haritası seçimleri on yılı aşkın bölünme ve kaosu sona erdiren bir kapıya dönüştürmeyi başaracak ya da yerel, bölgesel ve uluslararası çıkarların çatışmasına toslayan girişimler silsilesinin yeni bir halkasına dönüşecek.

Kesin olan şu ki, Libya'daki seçim savaşı, sadece seçim sandıkları savaşı değildir; aksine bizzat devletin geleceği ve onun en karmaşık krizlerinden birinin rahminden doğacak olan siyasi sistemin şekli üzerine verilen bir savaştır.

Ey özelde Libya halkı ve genel de İslam ümmeti; sizleri, ülkelerimiz ve zenginliklerimizle oynayan Batı'nın eline durdurmak için çalışmaya davet ediyoruz; artık hayati davalarımızı korumamızın ve onları sahada var etmek için çalışmamızın zamanı gelmiştir; bu hayati davalarımızın en önemlisi ise, Batı'ya karşı mücadele edip onu ülkemizden kovabileceğimiz ve servetlerimizi Allah'ın razı olacağı şekilde değerlendirebileceğimiz Hilafet Devleti'ni kurmaktır. Artık hain yöneticilere, insan yapımı anayasalara ve bizi temsil etmeyen hükümetlere (cumhuriyet, laiklik, demokrasi... ve benzeri) bağlı kalmaktan vazgeçelim ve Allah Azze ve Celle'nin bize uygulamamızı emrettiği hükümlere geri dönelim; çünkü hem bizim hem de dünyanın hayrı bundadır.

Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **“Aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet ve onların arzularına uyma.”** [Maide 49]

Ey İslam'ın gençleri ve ey Müslüman orduları! Artık uyanın ve Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in bize vaat ettiği Raşidi Hilafeti kurmak için çalışanlarla birlikte çalışın; zira bizim için, dinimize dönmemizden ve sağlam kulpa sınıksız sarılmamızdan başka bir kurtuluş yoktur.

Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **“Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır. O halde kim tâğutu reddedip Allah'a inanırsa, kopmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitir ve bilir.”** [Bakara 256]

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
Nebil Abdulkerim**